

Nr 131.

Av herr **Bondeson**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring åt lärare vid folkhögskolor.*

I nådig proposition till riksdagen av den 14 april 1917, nr 241, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 45,000 kronor för beredande under läsåret 1917—1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda folkhögskolor. Härigenom har Kungl. Maj:t i viss mån tillmötesgått den av Svenska folkhögskolans lärareförenings styrelse gjorda framställningen om vidtagande av åtgärder för löneförbättring åt nämnda lärare.

Emellertid skiljer sig det i propositionen framställda förslaget i tvenne viktiga avseenden från de av lärareförenings styrelse framställda önskemålen. Styrelsen hade anhållit om åtgärder för löneförbättring för såväl 1917 som 1918, men Kungl. Maj:t har föreslagit sådan endast för sistnämnda år. Vidare har styrelsen, som bland annat framhåller att folkhögskolornas driftskostnader stegrats i så hög grad att ett ökat statsbidrag även till dessa vore väl behöfligt, begärt att hela dyrtidstillägget till lärarna skall utgå av statsmedel. Kungl. Maj:t har däremot föreslagit att endast två tredjedelar av de föreslagna lönetilläggen skola utgå såsom statsbidrag.

Att låta folkhögskolornas lärare vänta till 1918, innan de erhålla dyrtidshjälp, torde knappast vara försvarligt. Med de i regel mycket knappt tilltagna löner, som dessa lärare åtnjuta, har dyrtidens tryck för dem länge varit i hög grad betungande. Då nu löneförbättring i form av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1917 föreslagits med liknande löneförmåner, synes det vara rätt och billigt att sådan beredes också folkhögskolans lärare. Detta torde emellertid i allmänhet ej bliva möjligt med mindre staten beviljar anslag för ändamålet. Där skolorna möjligen kunna uppbringa ett förhöjt ortsbidrag är detta nödvändigt för bestridande av de ökade driftskostnaderna. Folkskoleöverstyrelsen har alltså ansett, att anslag till löneförbättring bör utgå för såväl år 1917 som 1918.

Det föreslagna villkoret att en tredjedel av den tillfälliga löneförbättringen skall utgå såsom ortsbidrag torde i allmänhet medföra mycket stora svårigheter för skolorna och ofta nog leda till att de ej kunna begagna sig av möjligheten till erhållande av ifrågavarande statsbidrag. Skolornas ortsbidrag utgöras i regel av landstingsanslag och elevavgifter. Möjligheten för erhållande av förhöjt anslag från landstingen torde väl i flertalet fall ej få anses utesluten, men såsom redan nämnts är denna inkomstökning synnerligen väl behövlig för bestridande av skolornas ökade driftskostnader, oberäknat lärarelöner. Här behöver blott erinras om den högst betydande ökning i utgifterna, som de orimligt uppdrivna bränslepriserna medföra. Ävenså behövs löneförbättringar för skolpersonal, som ej beröres i den kungl. propositionen, nämligen vaktmästare och vissa extra lärare med ringa tjänstgöring.

En ökning av elevavgifterna torde ej heller utan nödtvång böra ifrågasättas. De dyrtiden åtföljande svårigheterna ha gjort att elevantalet vid folkhögskolorna mångenstädes minskats. Förhöjda elevavgifter skulle naturligtvis ytterligare öka faran för en sådan minskning. Uppenbart är sålunda, att man ej genom ökning av skolornas elevavgifter kan påräkna sådan höjning av ortsbidraget, som skulle erfordras för utbekommande av statsbidrag till löneförbättring åt lärare.

På grund av det ovan i korthet anförda tillåter jag mig sålunda vördsamt hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 241 men med ändring av däri angivna bestämmelser och belopp måtte besluta,

att på *extra stat* för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 135,000 kronor för beredande under läsåren 1916—17 och 1917—18 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid statsunderstödda folkhögskolor att utgå enligt av Kungl. Maj:t föreslagna grunder, dock så att ifrågavarande löneförbättring helt och hållet bestrides av statsmedel.

Stockholm den 25 april 1917.

Bonde Bondeson.

I motionen instämma:

S. H. Kvarnzelius. Joh. Permansson. J. Sandler.

Joh. Nilson. Alexander Hamilton. N. Åkesson.